

**НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ У
ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Кутковець Владислав Анатолійович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Василенко Ольга Миколаївна,
к.б.н., доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Анотація. Стаття присвячена обґрунтуванню напрямків та перспектив розвитку екологічного туризму у Житомирській області. Визначено, що екологічний туризм має всі перспективи розвитку на території області. Основними напрямками розвитку екотуризму у Житомирській обл. є підвищення рівня екологічної освіти відвідувачів природно-заповідних територій, розробка екскурсійних маршрутів для різних категорій населення за різними тематиками, інвестування у навчання фахівців з екологічного туризму, розробка та оприлюднення інформації про заповідники, заказники та парки, а також покращення доріг для під'їзду до об'єктів екологічного туризму.

Ключові слова: екологічний туризм, Житомирська область, навколишнє середовище, природоохоронні території, розвиток.

Сучасним напрямком розвитку туристичних подорожей є екологічний туризм, зміст якого полягає у подорожах до природних недоторканих людиною територій, а також природно-заповідних зон. Екотуризм відрізняється відносно слабким негативним впливом на навколишнє середовище, а також передбачає обов'язкове дотримання вимог екологічного законодавства [1, с. 25; 2, с. 87; 3, с. 2].

Вагомий внесок у дослідження процесів розвитку екологічного туризму в Україні та світі загалом у різні часи зробили А. Блакберн, П. Горішевський,

В. Кравців, А. Охріменко, М. Рутинський, В. Стафійчук та ін.

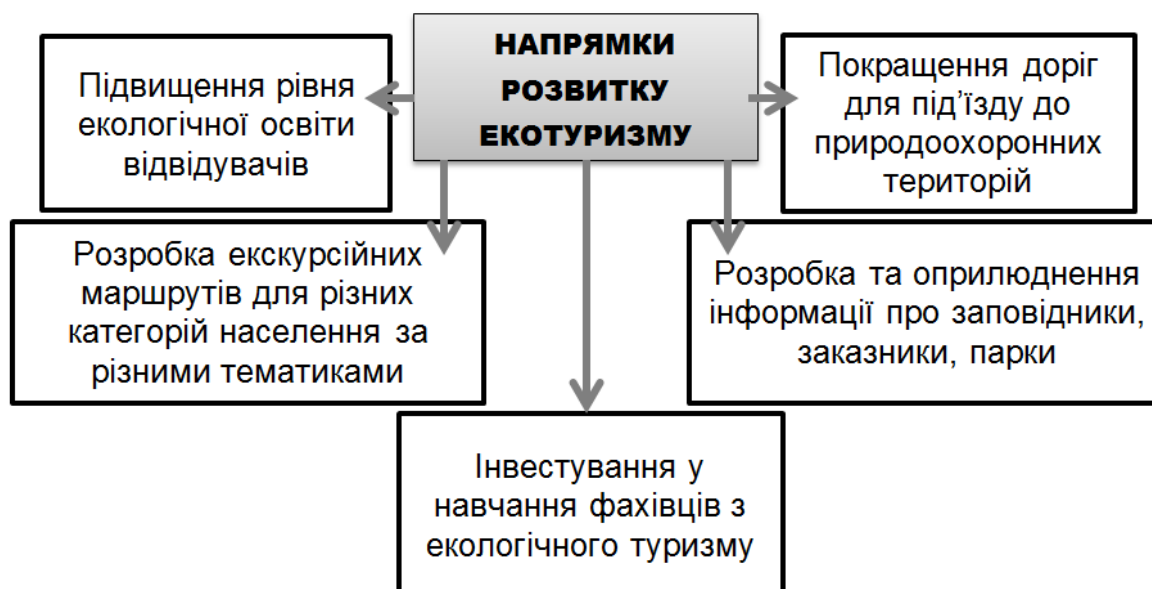
Створення сприятливих умов для розвитку екологічного туризму є важливим напрямком розвитку туристичної галузі в Україні, у тому числі і в окремих регіонах. Розвиток екотуризму сприяє появі нових джерел фінансування природних заповідників, національних парків, розширенню спонсорської допомоги та збільшенню податків. На регіональному рівні створюються передумови для робочих місць та додаткових бюджетів доходів, вирішення проблеми зайнятості населення та консолідації молоді у сільських населених пунктах [4, с. 112].

Житомирська область площею 29 827 км² розташована у північно-західній частині України. До складу області входять 4 райони, 66 територіальних громад, 12 міст, 43 селища міського типу та 1613 сільських населених пунктів [5, с. 3]. Екологічний туризм має всі перспективи розвитку на території області, важливими чинниками якої є її сприятливе географічне розташування, наявність культурно-історичних об'єктів, природоохоронних територій, закладів харчування та проживання, а також доступність до місць відпочинку.

Серед наявних туристичних агенцій області є багато агенцій-лідерів, які могли б у перспективі створювати нові екологічні продукти. Наявні туристичні маршрути області мають попит лише серед учнів загальноосвітніх закладів та здобувачів передвищої та вищої освіти, проте є маловідомими для більшості потенційних туристів.

Шляхом подолання даної проблеми може стати проведення заходів поблизу природно-заповідних територій, які сприятимуть популяризації екологічного туризму як напрямку відпочинку серед населення та гостей області.

Іншими напрямками розвитку екологічного туризму у Житомирській обл. можуть бути такі відображені на рисунку 1.

Рис. 1. Напрямки розвитку екологічного туризму у Житомирській обл.

Розроблені програми еко-маршрутів мають зводити до мінімуму негативні впливи традиційного туризму на навколишнє середовище та зміцнювати культурну самобутність місцевого населення [6, с. 144; 7, с. 405]. При формуванні нового екотуристичного бренду Житомирської обл. варто поєднувати її культурно-пізнавальні та оздоровчі можливості.

Для заохочення населення та гостей області до екологічного туризму важливим є створення комфортних умов для їх відпочинку та проведення часу, але без порушення природного стану середовища та цілісності його об'єктів. Організація спортивного дозвілля та відпочинку на свіжому повітрі має відповідати завданням щодо збереження біологічного різноманіття та стійкого використання видів, а розташування готелів, кемпінгів і хатин для туристів має здійснюватися без порушення нормального, екологічно стійкого стану навколишнього ландшафту та не спотворювали його вигляд.

Засоби розміщення для туристів слід будувати з екологічно чистого та нешкідливого для здоров'я і середовища матеріалу, що також сприятиме приверненню уваги туристів до відпочинку на природі, а також зменшить кількість шкідливих відходів. Важливим заходом є і створення інтерактивних карт з позначеннями можливих місць для наметового містечка.

Дотримання вищезначених напрямків розвитку екологічного туризму у Житомирській обл. сприятиме отриманню прибутків туристичним агенціям, місцевому населенню та обласній адміністрації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брич В., Галиш Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 4. С. 23-30.
2. Вишневський В.І. Екологічний туризм : навчальний посібник. Київ : Інтерпрес ЛТД, 2015. 140 с.
3. Серебрій В. Екологічний туризм – ключ до сталого розвитку. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2002. №35 (280). Т. 15. С. 1-3.
4. Дмитрук О. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2004. 192 с.
5. Екологічний паспорт Житомирської області. Житомирська обласна військова адміністрація, Управління екології та природних ресурсів. 2022. 187 с. URL: <https://eprdep.zht.gov.ua/Ecopasport%202022.pdf> (дата звернення: 11.06.2024).
6. Кубай Д. Екологічні аспекти сучасного розвитку туризму. *Вісник Львів. університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2008. Вип. 24. С. 142-146.
7. Пригара О. Екологічні проблеми туризму та шляхи їх вирішення. *Екологія та охорона навколишнього середовища. Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 404-408.